

DOSAR Nr. CEC-10APr/6

ÎN FAȚA COMISIEI ELECTORALE CENTRALE
A REPUBLICII MOLDOVA

REFERINȚA

reprezentantului candidatului la funcția de Președinte al Republicii Moldova,
desemnat de Partidul Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate”,
doamna Maia SANDU

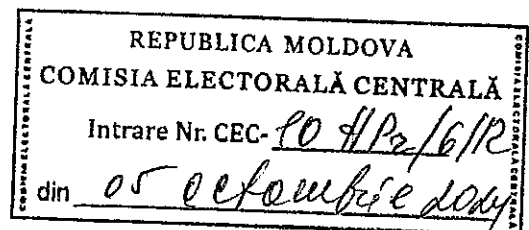
Av. Eduard DIGORE

REFERITOARE LA

CONTESTAȚIA nr. CEC-10APr/6 din 04.10.2024 a Partidului
Dezvoltării și Consolidării Moldovei

Chișinău, 05.10.2024

079 12:19

Stimată doamnă Președintă,

Subsemnatul, Eduard Digore, în calitate de reprezentant al candidatului la funcția de Președinte al Republicii Moldova, desemnat de Partidul Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate”, doamna Maia SANDU, înaintez prezenta **Referință** la contestația Partidului Dezvoltării și Consolidării Moldovei (PDCM), prin care **S O L I C I T** Comisiei Electorale Centrale să dispună:

In primis,

1. Declararea contestației nr. CEC-10APr/6 din 04.10.2024 a Partidului Dezvoltării și Consolidării Moldovei (PDCM), ca fiind inadmisibilă (în temeiul art. 93 alin. (2) lit. e) din Codul electoral al Republicii Moldova nr. 325/2022);

In secundis,

2. Respingerea contestației nr. CEC-10APr/6 din 04.10.2024 a Partidului Dezvoltării și Consolidării Moldovei (PDCM), ca fiind neîntemeiată.

I. INADMISIBILITATEA CONTESTAȚIEI

1. Partidul Dezvoltării și Consolidării Moldovei (PDCM) a depus în data de **4 octombrie 2024** o sesizare (contestație), informând Comisia Electorală Centrală despre faptul că „*la data de 3 octombrie 2024 Președintele în exercițiu al Republicii Moldova, dna Maia Sandu, a vizitat șantierul de construcție a podului peste râul Bic și a pasajului peste calea ferată, pe drumul național MI*”;

2. În continuare, contestatarul susține că, suplimentar la pozele efectuate, potrivit informațiilor distribuite pe rețelele de socializare în cadrul participării la evenimentul sesizat, postarea este însoțită de următorul mesaj: „*Azi am vizitat șantierul de construcție a podului peste râul Bîc și a pasajului peste calea ferată, pe drumul național MI, unde lucrările urmează să fie încheiate în câteva luni. Proiectul, în valoare de 187 milioane lei din Fondul rutier, este unul strategic pentru infrastructura țării și, în special, pentru această zonă industrială din preajma capitalei. În ultimii ani, am construit sau renovat 57 de poduri rutiere, printre care și podul plutitor Leova-Bumbăta - primul construit peste Prut de la independență, iar într-un viitor apropiat va începe și construcția podului transfrontalier Cosăuți – Yampil, Ucraina. Avem un plan foarte clar - Moldova să fie conectată la infrastructura europeană, iar în toată țara să avem drumuri naționale și regionale ca în Uniunea Europeană. Astfel, în următorii 4 ani, vom finaliza construcția a patru poduri rutiere peste Prut: Ungheni-Ungheni, Costești-Stânca, Leca-Fălciu,*

Bărboieni-Răducăneni și vom reabilita 3 000 de km de drumuri naționale și regionale” – citat închis.

3. În contextul pasajului expus, autorul contestației susține „*cu certitudine* că concurentul electoral dna Maia Sandu, candidat desemnat la alegerile prezidențiale din partea P.P. „Partidul Acțiune și Solidaritate”, admite *în fapt* în activitatea de agitație electorală utilizarea resurselor administrative, inclusiv prin lansarea sau participarea la lansarea proiectelor de infrastructură sau a achizițiilor efectuate din bugetul public național, utilizarea echipamentelor, a mijloacelor și a bunurilor publice în perioada electorală, acțiuni care în mod vădit contravin prevederilor art. 54 alin. (6) lit. e) și art. 70 alin. (6) din Codul electoral” – citat închis.

4. Potrivit dispozițiilor **art. 93 alin. (1) Cod electoral nr. 325/2022**, „Organele electorale verifică din oficiu dacă sunt întrunite condițiile pentru admisibilitatea contestației. Dacă este inadmisibilă, contestația se declară ca atare prin hotărâre a organului electoral”.

5. În continuare, conform prevederilor **art. 93 alin. (2) lit. e) din Codul electoral nr. 325/2022** „Contestația se declară inadmisibilă, în special, când:

(...)

e) contestatarul nu poate revendica încălcarea drepturilor sale electorale, cu excepția contestațiilor depuse în condițiile art.91 alin.(1) lit. d) și alin. (6);

(...)”.

6. Astfel după cum reiese din dispozițiile **art. 101 alin. (2) lit. a) Cod electoral nr. 325/2022**, organul electoral, după examinarea contestației, este în drept să o declare inadmisibilă.

7. Potrivit dispozițiilor **pet. 15 din Regulamentul privind procedura de examinare a contestațiilor în perioada electorală (HCEC nr.1128/2023)** „Membrul raportor verifică dacă contestația întrunește condițiile de admisibilitate prevăzute de art. 93 din Codul electoral nr. 325/2022. În cazurile prevăzute de art. 93 alin. (2) din Codul electoral nr. 325/2022, contestația se declară inadmisibilă prin hotărâre a organului electoral ...”.

8. Cât ține de partea formală și respectarea condițiilor prevăzute de lege la depunerea contestației din 04.10.2024, vom învedera următoarele:

9. Astfel, după cum reiese din dispozițiile **art. 92 alin. (2) lit. c) din Codul electoral nr. 325/2022**, „Contestația va conține următoarele elemente obligatorii: c) descrierea faptelor invocate ca presupuse încălcări, **în particular drepturile vătămăte**, cu excepția contestațiilor depuse în condițiile art. 91 alin. (1) lit. d) și alin. (6), indicarea temeiului juridic, după caz, enumerarea și anexarea probelor ce confirmă faptele invocate, precum și cerințele contestatarului” (evidențierea ne aparține).

10. Luând în considerare contestația PDCM, constatăm lipsa invocării încălcării directe a unui drept personal concret (principiul *actio popularis*). Contestatarul nu revendică o încălcare directă a unui drept electoral personal, dar semnalează posibile încălcări care afectează un interes public general, vizând un cerc nelimitat de persoane. Prin urmare, din conținutul contestației, precum și al solicitărilor înaintate, nu se desprinde în ce măsură prin acțiunile descrise i-a fost adusă atingere dreptului său de a fi ales, corespunzător, care este în esență dreptul electoral vătămat pe care îl revendică.

11. În aceeași ordine de idei, precizăm că art. 17 din Codul administrativ nr. 116/2018 nu prevede un cadru de contestare generală pentru orice act administrativ sau operațiune administrativă, ci doar pentru acele acte/operațiuni care afectează concret drepturile și libertățile individuale. În consecință, potrivit art. 93 alin. (2) lit. e) și art. 101 alin. (2) lit. a) din Codul electoral nr. 325/2022, contestația urmează a fi declarată inadmisibilă, prin adoptarea unei hotărâri de către Comisie sau oferirea unui răspuns contestatarului în acest sens.

II. FONDUL CONTESTAȚIEI

12. În cazul în care Comisia va considera că sunt întrunite condițiile de admisibilitate a Contestației, după verificarea amănunțită a argumentelor enunțate *supra*, cât și celor verificate *ex officio*, cerem Comisiei, la examinarea fondului Contestației, să ia în considerare următoarele circumstanțe de fapt și de drept, cât și probatoriul anexă:

13. Contestatarul indică asupra faptului „*la data de 3 octombrie 2024 Președintele în exercițiu al Republicii Moldova, dna Maia Sandu, a vizitat șantierul de construcție a podului peste râul Bic și a pasajului peste calea ferată, pe drumul național MI*”. În opinia contestatarului, prin aceste acțiuni „concurrentul electoral dna Maia Sandu, candidat desemnat la alegerile prezidențiale din partea P.P. „Partidul Acțiune și Solidaritate”, admite *în fapt* în activitatea de agitație electorală utilizarea resurselor administrative, inclusiv prin lansarea sau participarea la lansarea proiectelor de infrastructură sau a achizițiilor efectuate din bugetul public național, utilizarea echipamentelor, a mijloacelor și a bunurilor publice în perioada electorală, acțiuni care în mod vădit contravin prevederilor art. 54 alin. (6) lit. e) și art. 70 alin. (6) din Codul electoral”.

14. Contestatarul solicită următoarele:

1) *A admite contestația (sesizarea) Partidului Politic „Partidul Dezvoltării și Consolidării Moldovei”.*

2) *A constata încălcarea prevederilor art. 54 alin. (6) lit. e), art. 70 alin. (6) Cod electoral și pct. 66 subpunctul 5) din Regulamentul privind finanțarea grupurilor de inițiativă și a campaniilor electorale aprobat prin Hotărârea CEC nr. 1185/2023.*

3) *A aplica sancțiuni în privința concurrentului electoral dna Maia Sandu, candidat desemnat la alegerile prezidențiale din partea P.P. „Partidului Acțiune și Solidaritate”.*

15. Negăm cu desăvârșire acuzațiile ridicate în contestație și solicităm respingerea contestației ca fiind nefondată.

16. Astfel după cum reiese din dispozițiile art. 101 alin. (2) lit. c) Cod electoral nr. 325/2022 Organul electoral, după examinarea contestației, este în drept să adopte următoarele soluții: c) să respingă contestația ca fiind neîntemeiată.

17. În primul rând, negăm că ar exista vreo încălcare a prevederilor legale în materie electorală în activitatea dnei Maia SANDU în calitate de candidat la funcția de Președinte al Republicii Moldova.

18. Așa cum însuși indică contestatarul, la descrierea „circumstanțelor faptice”, vizita la șantierul de construcție a podului peste râul Bîc și a pasajului peste calea ferată, pe drumul național M1, a fost efectuată *de Președintele în exercițiu al Republicii Moldova, dna Maia SANDU*.

19. Corespunzător, amintim că potrivit art.77 din Constituție, Președintele Republicii Moldova este șeful statului și în această calitate reprezintă statul și este garantul suveranității, independenței naționale, al unității și integrității teritoriale a țării. În sens strict juridic, Președintele reprezintă și acționează în numele statului, avînd pentru aceasta girul întregii societăți. Președintele își exercită funcția conform atribuțiilor stabilite de Constituție.

20. Prin urmare, relevăm că funcția de Președinte al Republicii, în virtutea caracterului său, nu permite intermitențe și nu se întrerupe, ci continuă a fi exercitată, inclusiv în cazul înregistrării persoanei care exercită această funcție în calitate de candidat în alegeri.

21. Aceste raționamente au fost formulate constant în jurisprudența Curții Constituționale, care a statuat că funcția de Președinte al Republicii, în virtutea caracterului său, nu permite intermitențe și nu se întrerupe, iar instituirea interimatului funcției de Președinte al Republicii urmărește asigurarea continuității exercitării funcției șefului statului, în cazul în care Președintele nu își mai poate exercita atribuțiile din motivul demisiei, demiterii, imposibilității temporare sau definitive de a-și exercita atribuțiile sau decesului (a se vedea HCC nr. 43 din 14 decembrie 2000; HCC nr. 19 din 7 iulie 2020, § 35; DCC nr. 8 din 16 martie 2016, §§ 19, 21).

22. În aceeași ordine de idei, Curtea Constituțională a reținut ca argumente de bază faptul că „... înregistrarea într-o campanie electorală nu se încadrează în textul „imposibilitatea temporară de a-și exercita atribuțiile” de la articolul 91 din Constituție”. Astfel, Curtea a reținut că în cazul șefului statului, Constituția nu-i permite să-și suspende activitatea din momentul înregistrării în calitate de concurent electoral. Respectiv, candidatul care deține funcția de Președinte nu are obligația de a se suspenda din funcție în cazul înregistrării în calitate de concurent electoral (a se vedea DCC nr. 34 din 30 martie 2021, §§ 17, 18).

23. În atare circumstanțe, precum și avînd în vedere specificul exercitării atribuțiilor constituționale de către șeful statului, în cazul înregistrării în calitate de candidat în alegeri, persoana nu are obligația, în esență nici posibilitatea legală, de a-și suspenda activitatea pe durata campaniei electorale. Mai mult, Președintele Republicii Moldova asigură realizarea continuă a atribuțiilor constituționale atât în domeniul politicii interne, cât și celei externe, inclusiv prin participarea la evenimentele organizate în acest scop.

24. În consecință, relevăm că potrivit „circumstanțelor faptice” invocate de contestatar nu poate fi dedusă decât descrierea activităților desfășurate de Președintele Republicii Moldova conform agendei sale de lucru și în strictă conformitate cu prerogativele de exercitare a atribuțiilor constituționale.

25. În același timp, conform textului mesajelor prezentate în calitate de probatoriu, nu se desprind mesaje de agitație electorală, lipsind îndemnurile de exercitare a dreptului la vot. De fapt, potrivit mesajelor invocate se relevă activitățile realizate, precum și cele în curs de realizare, de către autoritățile statului privind asigurarea segmentului de infrastructură națională, fiind

accentuat vectorul european pe care îl parcurge Republica Moldova, inclusiv prin conectarea țării la infrastructura europeană, care să ofere drumuri naționale și regionale ca în Uniunea Europeană.

26. În aceste condiții, reținem drept neîntemeiate invocarea încălcărilor prevederilor art. 54 alin. (6) lit. c) și art. 70 alin. (6) din Codul electoral în sensul utilizării resurselor administrative. Or, pentru invocarea acestor încălcări trebuie probată și existența acțiunilor de agitație electorală. Astfel, pentru a fi în prezența acțiunilor ilicite de utilizare a resurselor administrative trebui să fie demonstrată incidența acestora în activitatea de agitație electorală desfășurată.

27. Prin urmare, amintim că art. 1 din Codul electoral nr. 325/2022 definește noțiunea de agitație electorală ca fiind acele apeluri, declarații, precum și acțiuni de pregătire și difuzare a informației care au scopul de a-i determina pe alegători să-și dea votul pentru unii sau pentru alți concurenți electorali. După cum rezultă din definiție, scopul de bază al agitației electorale este de a „determina alegătorii să voteze pentru unul sau alt concurent electoral”, fiind esențiale două elemente: 1) „agitația electorală să emane de la un candidat în alegeri/concurent electoral sau de la un subiect care îl reprezintă” și 2) „să existe îndemnul la susținere în alegeri”.

28. Respectiv, acțiunile descrise și conținutul mesajelor invocate în contestație nu conțin îndemnuri de agitație electorală. La fel, nu există nici o mențiune referitor la calitatea de concurent electoral a Președintelui Republicii Moldova. De fapt, notăm că în esență se contestă activitatea realizată în exercițiul funcției de Președinte al țării, și nicidecum în calitate de concurent electoral înregistrat în cadrul acestui scrutin.

29. În consecință, contestația urmează a fi respinsă, pe fond, ca fiind neîntemeiată.

30. În lumina celor expuse, solicităm declararea inadmisibilității Contestației, iar în cazul în care Comisia va considera că sunt îndeplinite condițiile de admisibilitate, atunci să respingă Contestația ca fiind neîntemeiată.

În drept,

31. Sediul materiei prezentei referințe cuprinde, dar fără a ne limita la: art. 77-95 Constituția Republicii Moldova; art. 1, 54, 70, 91-93, 95, 96, 101 Cod electoral; pct. 15 din Regulamentul privind procedura de examinare a contestațiilor în perioada electorală, aprobat prin hotărârea CEC nr. 1128/2023.

Eduard DIGORE,

Reprezentantul candidatului la funcția de Președinte al Republicii Moldova, desemnat de Partidul Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate”, doamna Maia SANDU

(semnătura)

